Dr. Öğretim Üyesi Burcu ZENGİN

ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLARDA EHLİYET VE EHLİYETSİZLİĞİN SONUÇLARI

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1404
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi
Yayın No | Publication Number: 2026/154

Kitap Adı: Ölüme Bağlı Tasarruflarda Ehliyet ve Ehliyetsizliğin Sonuçları
Book Title: Capacity and the Consequences of Incapacity in Dispositions upon Death
ISBN: 978-625-5007-34-6
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786255007346

Yazar(lar) | Author(s): Dr. Öğretim Üyesi Burcu ZENGİN | orcid.org/0000-0002-9032-1507
Kurum | Institution: Kırklareli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi | Kırklareli University, Faculty of Law

Konu Kategorisi | Subject Categories: Hukuk | Law

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 284

Yayım Tarihi | Publication Date: Ekim 2026 | October 2026
Yayım Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj | Layout: Vildan YAVUZ
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tosyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

Babam Muharrem ZENGİN'e…

ÖNSÖZ

"Voluntas testatoris suprema lex esto."

Mirasbırakanın iradesi en üstün hukuk kuralı olsun!

Elinizdeki kitap, üç yıllık zorlu bir çalışma sürecinin izlerini taşıyor. Araştırmanın ve yazmanın heyecanına, yorgunluğun ve bolca kahvenin eşlik ettiği bu sürecin sonunda çalışmamı okuyucuyla buluşturabilmek benim için büyük bir mutluluk. Doçentlik çalışması olarak hazırladığım bu eseri kaleme alırken, akademik hayatımın bir aşamasını tamamlamanın yanında, üzerinde düşünmeye değer bulduğum bir meseleye katkı sunmayı ve aynı sorularla ilgilenecek araştırmacılara yararlanabilecekleri bir çalışma bırakmayı amaçladım.

Çalışmanın büyük bölümü Almanya'daki Max Planck Enstitüsü'nde bir yıl arayla olmak üzere iki yaz boyunca sürdürdüğüm araştırmalar sırasında şekillendi. Kaynaklara erişim ve yoğunlaşmaya elverişli bir ortam sayesinde, özellikle İsviçre öğretisini ve Federal Mahkeme kararlarını daha yakından inceleme fırsatı buldum. Bu dönemlerde yaptığım okumalar, çalışmanın kapsamını belirginleştirdi ve karşılaştığım sorunlara farklı açılardan yaklaşmamı sağladı.

Ölüme bağlı tasarruflarda ehliyet konusuna yönelme düşüncesi, yıllardır vermekte olduğum miras hukuku derslerinde şekillenmeye başladı. Derslerde bu mesele üzerinde durdukça, uygulamada önemli bir yer tutan ehliyet sorununun birbirinden ayrı görünen pek çok tartışmayı içinde barındırdığını fark ettim. Türk hukukunda ölüme bağlı tasarrufların hükümsüzlüğünü ve iptal davasını ele alan birkaç kıymetli monografik çalışma bulunmaktadır. Bununla birlikte salt ehliyeti merkeze alarak vasiyetname ile miras sözleşmesini birlikte inceleyen, ehliyetsizliğin mirasbırakanın sağlığında ve ölümünden sonra doğurduğu sonuçları bir arada değerlendiren bir çalışmaya ihtiyaç olduğunu düşündüm. Tasarrufun geçerliliğine itiraz eden mirasçıların sıklıkla ehliyetsizlik iddiasına başvurması da kanaatimce konunun bağımsız ve ayrıntılı bir incelemeye değer olduğunu göstermekteydi.

İncelediğim Yargıtay kararlarında, ehliyetin araştırılmasına temkinli yaklaşıldığı ve Adli Tıp Kurumu raporlarına belirgin bir ağırlık verildiği görülmektedir. İsviçre öğretisi ve Federal Mahkeme kararları ise ayırt etme gücünün somut olayda hangi ölçütlerle değerlendirilebileceği konusunda zengin bir tartışma alanı sunmaktadır. Bu birikimi Türk hukukundaki sorunlarla birlikte ele almak çalışmanın temel amaçların-

dan biri oldu. Tıbbi bulguların önemini göz ardı etmeden, bunların hukuki değerlendirmede nasıl kullanılacağını ve hakimin bütün delillerden hareketle hangi sorulara cevap araması gerektiğini açıklığa kavuşturmaya çalıştım.

Araştırma boyunca üzerinde en çok durduğum hususlardan biri, mirasbırakanın korunması düşüncesinin onun adına karar vermeye dönüşmemesi gerektiğiydi. Zira ileri yaş, hastalık veya yakınlarının beklentilerine uymayan bir tercih, kişinin kendi iradesini oluşturamadığını tek başına gösteremez. Öte yandan son arzuya saygı gösterme düşüncesi de gerçekte mirasbırakana ait olmayan bir iradeye sonuç bağlanmasını haklı kılamaz. Bu kitapta cevap aradığım soruların çoğu, söz konusu iki tehlikeden nasıl kaçınılabileceğiyle ilgilidir.

Önsözün bundan sonraki satırlarını bu çalışmanın hazırlanmasına doğrudan ya da dolaylı katkıda bulunan ve akademik hayatım boyunca yanımda olan başta hocalarım olmak üzere sevdiklerime ayırmak istiyorum. Kitabın konusuna geçmek isteyen okurla şimdilik burada vedalaşabilirim. Benim içinse bu isimleri anmak, kitabı tamamlamanın en anlamlı taraflarından biri.

Hukuka ve akademik çalışmaya duyduğum ilginin gelişmesinde İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki hocalarımın büyük emeği vardır. Öğrencisi olduğum fakültede, lisans eğitimimin ardından beş yıl çalışma imkanı bulmuş olmak bana çok şey kazandırdı. Mesleğimi sevmemde ve kendime bu alanda bir gelecek düşünebilmemde payı olan bütün hocalarıma içtenlikle teşekkür ederim.

2018 yılında görevlendirildiğim Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde geçirdiğim üç yılın akademik hayatımda ayrı bir yeri vardır. Kıymetli hocalarımla ve arkadaşlarımla birlikte çalışma, dersleri takip etme ve bilimsel tartışmaların içinde yer alma imkanı bulduğum bu dönem, akademik gelişimime önemli katkılar sağladı. Doktora eğitimimi de tamamladığım bu kurumda edindiğim birikim ve kurduğum kıymetli dostluklar dolayısıyla o yıllarda emeği ve desteğiyle yanımda olan herkese içtenlikle teşekkür ediyorum. Doktora eğitimimden söz ederken, desteğini ve iyi niyetini benden esirgemeyen, doktora tezimi büyük bir dikkatle okuyarak görüşleriyle bana yol gösteren danışmanım Prof. Dr. H. Murat Develioğlu'na, ayrıca tezime katkıları için Prof. Dr. Mehmet Erdem'e ve bu süreçte bilgisi, yardımları ve dostluğuyla yanımda olan Dr. Doğan Kara'ya da teşekkür ederim.

Bu kitabı, Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde görev yaptığım yıllar boyunca hazırladım. Bu vesileyle 2021 yılında Medeni Hukuk Anabilim Dalı'na atandığım günden beri ilgisini ve desteğini esirgemeyen Anabilim Dalı Başkanımız Prof. Dr. Ahmet Türkmen'e özellikle teşekkür etmek isterim. Çalışma konusunun belirlenmesinden yazım sürecinde karşılaştığım meselelere kadar pek çok konuda görüşlerine başvurduğum hocamla birlikte çalışabilmeyi büyük bir şans olarak görüyorum.

Çalışmayı baştan sona okuyarak kıymetli görüşlerini benimle paylaşan Dr. Sedat Sezgin'e de içtenlikle teşekkür ederim. Metne ayırdığı zaman, dikkatli değerlendirmeleri ve katkıları benim için çok değerliydi. Uzun süredir üzerinde çalışılan bir metne

başka bir gözle bakılmasının ne kadar gerekli olduğunu, kendisinin yorumları sayesinde bir kez daha gördüm.

Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki bütün çalışma arkadaşlarıma bu süreçte sundukları yardımlar ve dostlukları için teşekkür ederim. Başta sevgili kürsü arkadaşlarım Doç. Dr. Eray Aksın Atar ve Dr. İsmail Dede'ye, bu çalışmanın hazırlanmasında esirgemedikleri destek, paylaştıkları akademik birikim ve kıymetli dostlukları için içtenlikle teşekkür ederim. Aynı kürsüde çalışmanın böylesine güzel bir arkadaşlığa dönüşmüş olması benim için ayrıca büyük bir mutluluktur.

Yazım sürecinin yoğunluğu içinde yanımda olduklarını daima hissettiren sevgili dostlarım Av. İbrahim Olcay Öztoprak'a, Av. Erdem Akpınar'a, Dr. Tülay Gökdemir Tamer'e ve Dr. Cemile Turgut'a da gönülden teşekkür ederim. Dostlukları, anlayışları ve verdikleri destek, bu üç yılın benim için en kıymetli tarafları arasındadır.

Hamburg'da bulunduğum dönemlerde, ihtiyaç duyduğum kaynaklara erişmemde yardımlarını özveriyle sunan Max Planck Enstitüsü'nün değerli kütüphane sorumlusu Frau Elke Halsen-Raffel'e, doktora çalışmamda olduğu gibi bu kitap vesilesiyle de içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu kitabı hayatım boyunca sevgisini ve desteğini yanımda hissettiğim kıymetli babam Muharrem Zengin'e ithaf ediyorum. Rahmetli annem Nermin Zengin'i de burada sevgiyle anıyorum. Ayrıca hayatımdaki yeri *"hala"* sözcüğüyle anlatılamayacak kadar özel olan Nazan Bozkurt'a, teyzem Gül Özer'e, anneannem Safiye Özer'e, benim için aynı zamanda kardeş olan kuzenlerim Helin Zengin ve Mahmut Esat Bozkurt'a ve benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen Kubilay Özer'e, sevgileri ve yakınlıkları için içtenlikle teşekkür ederim. Çocukluğumdan beri kendisini örnek aldığım, hukuk fakültesini seçmemde önemli bir yeri bulunan ve öğrenim hayatım boyunca beni destekleyen Av. Ergun Özer'e de ayrıca teşekkür borçluyum.

Bu kitabın hazırlandığı yıllarda emeği, desteği veya dostluğuyla bana katkıda bulunan ve şimdi burada tek tek adını anamadığım herkese ayrıca teşekkür ediyorum.

Son olarak çalışmanın yayımını üstlenen Filiz Kitabevi'ne, kitabın okuyucuyla buluşmasına emekleriyle katkıda bulunan Sayın Oğuzhan Oruç'a, Sayın Duygu Aşlakcıoğlu'na ve bütün Filiz Kitabevi çalışanlarına teşekkür ederim.

Bu çalışmanın, ölüme bağlı tasarruflarda ehliyet meselesiyle ilgilenen araştırmacılara ve uygulamacılara yararlı olmasını diliyorum. Bir sorunun çözümüne katkı sunması veya yeni bir araştırmaya vesile olması, verilen emeğin benim için en güzel karşılığı olacaktır.

Burcu Zengin
Beşiktaş, İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ V
İÇİNDEKİLER IX
KISALTMALAR XV
ÖZET XVII
ABSTRACT XVIII

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖLÜME BAĞLI TASARRUF EHLİYETİNİN TEMELLERİ VE TASARRUF ÖZGÜRLÜĞÜYLE İLİŞKİSİ

I. ÖLÜME BAĞLI TASARRUF EHLİYETİNİN GENEL EHLİYET SİSTEMİNDEKİ YERİ 9
A. Ehliyet Kavramı ve Hukuki İşlevi 9
B. Hak Ehliyeti, Fiil Ehliyeti ve Hukuki İşlem Ehliyeti Arasındaki İlişki 14
C. Ölüme Bağlı Tasarruf Ehliyeti 19
1. Kavram ve Terminoloji 19
2. Roma Hukukundaki Kökeni 24
3. Hukuki Niteliği 28
II. ÖLÜME BAĞLI TASARRUF ÖZGÜRLÜĞÜ İLE EHLİYET ARASINDAKİ İLİŞKİ 34
A. Ölüme Bağlı Tasarruf Yapma Özgürlüğü Kavramı ve Hukuki Temelleri 34
B. Ölüme Bağlı Tasarrufların Sağlararası İşlemlerden Ayrılan Yapısı 37
1. Ölümden Sonra Hüküm Doğurma ve Mirasbırakanın İradesinin Merkezi Konumu 37

2. Vasiyetnamenin Geri Alınabilirliği ve Miras Sözleşmesinin Bağlayıcılığı 39
C. Tasarruf Özgürlüğü ile Korunma İhtiyacı Arasındaki Denge 41

İKİNCİ BÖLÜM
ÖLÜME BAĞLI TASARRUFTA EHLİYETİN KOŞULLARI

I. GENEL OLARAK 45
II. VASİYETNAME DÜZENLEME EHLİYETİ 47
A. Ayırt Etme Gücü 47
1. Ayırt Etme Gücünün Kavramsal Çerçevesi 47
2. Ayırt Etme Gücünün Varlığı ya da Yokluğunun Tespiti: Ayırt Etme Gücünün Unsurları 54
a. Objektif Unsur 54
b. Sübjektif Unsur 60
aa. İrade Oluşturma Yetisi (İdrak/ Bilinç) 61
bb. İradeyi Hayata Geçirme Yetisi (İrade) 64
3. Ayırt Etme Gücünün Nispi (Göreceli) Karakteri 68
a. Zamansal Bakımdan Nispilik 69
b. Maddi (İçeriksel) Bakımdan Nispilik 72
4. Ayırt Etme Gücü ve Demans 75
a. Genel Olarak 75
b. Klinik Tablolar ve Hukuki Değerlendirme 78
c. Demansın TMK m. 13 Bağlamındaki Hukuki Durumu 79
d. Demansın Derecesi ile Vasiyetnamenin Geçerliliği Arasındaki İlişki 81
B. Yaş 83
C. Kısıtlılar ve Vesayet Altındaki Kişiler 86
III. MİRAS SÖZLEŞMESİ DÜZENLEME EHLİYETİ 87
A. Genel Olarak 87
B. Ölüme Bağlı Tasarrufta Bulunan Tarafın (Mirasbırakanın) Ehliyeti 89
1. Tam Ehliyet İlkesi 89
2. Tam Ehliyetsizler Bakımından 91

3. Sınırlı Ehliyetsizler Bakımından 91
C. Ölüme Bağlı Tasarrufta Bulunmayan Tarafın Ehliyeti 100
1. Genel Ehliyet İlkesi 100
2. Sınırlı Ehliyetliler Bakımından 103
3. Tam Ehliyetsizler Bakımından 105
4. Sınırlı Ehliyetsizler Bakımından 106
a. Olumlu Miras Sözleşmeleri 106
aa. Sağlararası Borç Altına Girilen Haller 106
bb. Karşılıksız Kazandırmalar 108
b. Mirastan Feragat Sözleşmeleri 111
5. Menfaat Çatışması ve Ek İzinler 113
IV. MİRASBIRAKANIN AYIRT ETME GÜCÜNÜN TESPİTİ VE İSPATI 114
A. Genel Olarak 114
B. İspatın Konusu ve Değerlendirmenin Hukuki Niteliği 115
C. İspat Yükü, Karineler ve İspat Ölçüsü 117
1. Ayırt Etme Gücünün Varlığına İlişkin Karine ve İspat Yükü 117
2. Ayırt Etme Gücünden Yoksunluk Yönündeki Fiili Karine ve Buna Bağlı İspat Sorunları 120
a. Fiili Karinenin Doğması 120
b. Fiili Karinenin Sonuçları, Çürütülmesi ve Aydınlık An 122
c. Kısıtlılık Kararının Ayırt Etme Gücünün İspatına Etkisi 124
3. İspat Ölçüsü 126
D. Delillerin Değerlendirilmesi 129
1. Tıbbi Kayıtlar ve Bilirkişi İncelemesi 129
2. Tanık Anlatımları ve Mirasbırakanın Davranışları 132
3. Tasarrufun İçeriği ve Hazırlanma Süreci 134
E. Resmi Vasiyetname ve Miras Sözleşmesinde Düzenleme Sürecinin İspat Değeri 137

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EHLİYETSİZLİĞİN HUKUKİ SONUÇLARI

I. GENEL OLARAK 141
II. ÖLÜME BAĞLI TASARRUFTA BULUNAN TARAFIN EHLİYETSİZLİĞİNİN SONUÇLARI 145
A. Post Mortem Sonuç: İptal Davası (TMK m. 557) 145
1. Hukuki Niteliği 145
2. Tarafları 148
a. Davacı Taraf 148
b. Davalı Taraf 152
3. Süresi 154
4. Yetkili ve Görevli Mahkeme 157
5. Sonuçları 158
a. Genel Olarak 158
b. İptal Kararının Salt Taraflar Arasında Etkili Olması 160
c. Kısmi Geçersizlik 167
d. Tahvil 174
aa. Hukuki Niteliği 174
bb. Şartları 177
6. Hükümsüzlüğün Def'i Yoluyla İleri Sürülmesi 183
B. Inter Vivos Sonuç: Mirasın Açılmasından Önce Ehliyetsizliğin Hukuki Sonuçları 190
1. Genel Olarak 190
2. Vasiyetname Bakımından 194
a. Ehliyetsizlikle Sakatlanan Vasiyetnameyi Geri Alma 194
b. TMK m. 504/f. 1'in Ehliyetsizlik Bakımından Uygulanması ve Konvalesans Meselesi 199
3. Miras Sözleşmesi Bakımından 207
a. Mirasbırakanın Kendi Ehliyetsizliğini Sağlığında İleri Sürebilmesi ve Konvalesans Sorunu 208
b. Ehliyetsizliğin İleri Sürülme Şekli ve Hukuki Sonuçları 213
aa. Kişisel İptal Yetkisinin Kullanılması 213

bb. Kişisel İptalin Hukuki Sonuçları 219
cc. Mirasbırakanın Ehliyetsizliğinin Karşı Tarafça İleri Sürülmesi 222
III. ÖLÜME BAĞLI TASARRUFTA BULUNMAYAN TARAFIN EHLİYETSİZLİĞİNİN SONUÇLARI.....223
A. Uygulanacak Hükümsüzlük Rejimi 223
B. Tam Ehliyetsizin Bizzat Yaptığı İşlemin Sonuçları 226
1. Kesin Hükümsüzlük.....226
2. Kesin Hükümsüzlüğe Dayanmanın Hakkın Kötüye Kullanılması Teşkil Etmesi 230
C. Sınırlı Ehliyetsizlikte İzin ve İcazet Eksikliğinin Sonuçları.....235
1. Askıda Hükümsüzlük ve Askı Süresinde Tarafların Durumu.....235
2. Askı Durumunun Sona Ermesi 237
3. İfa Edilen Edimlerin İadesi 239
SONUÇ 243
KAYNAKÇA.....255

KISALTMALAR

Art.	: Artikel (Kanun maddesi)
Aufl.	: Auflage (Baskı)
ABÜHFD	: Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AHBÜHFD	: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AJP	: Aktuelle Juristische Praxis
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜEHFD	: Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medeni Kanunu)
BGE	: Bundesgerichts-Entscheidungen (İsviçre Federal Mahkemesi)
BGer	: Bundesgericht (İsviçre Federal Mahkemesi)
C.	: Cilt
CHK	: CHK-Handkommentar zum Schweizer Privatrecht
Çev.	: Çeviren
D.	: Digesta
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dp.	: dipnot
eMK	: 743 sayılı Eski Türk Kanunu Medenisi
E.	: Esas
Einl.	: Einleitung (giriş)
GSÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HD	: Hukuk Dairesi

HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
hrsg.	: Herausgeber (Editör)
İNÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
KUKO	: Kurzkommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch
MHAD	: Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi
MÜHF–HAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
N.	: Numara
NEÜHFD	: Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
OFK	: Orell Füssli Kommentar
R.G.	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
successio	: Zeitschrift für Erbrecht
T.	: Tarih
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TAÜHFD	: Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
vd.	: Ve devamı
Vorbem.	: Vorbemerkungen (Ön açıklama)
Y.	: Yıl
Yarg.	: Yargıtay
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
ZGB	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch vom 10. Dezember 1907 (İsviçre Medeni Kanunu)

CAPACITY AND THE CONSEQUENCES OF INCAPACITY IN DISPOSITIONS UPON DEATH

ÖZET

Mirasbırakanın son arzularını açıklarken gerekli ehliyete sahip olup olmadığı, çoğu zaman ölümünden sonra ortaya çıkan bir uyuşmazlıkta araştırılır. Kendisinin artık açıklamada bulunamayacak olması, tasarruf anındaki durumun belirlenmesini güçleştirir. Bu çalışmada vasiyetname ve miras sözleşmesi için aranan ehliyet şartları ile ehliyetsizliğin hukuki sonuçları, Türk ve İsviçre öğretisi ve yargı kararları çerçevesinde incelenmiştir. Ayırt etme gücünün tespiti ve ispatında, tıbbi bulguların somut tasarruf bakımından nasıl değerlendirileceği üzerinde özellikle durulmuştur. Ehliyetsizliğin sonuçlarına ilişkin inceleme, ölümden sonra açılabilecek iptal davasıyla sınırlı tutulmamıştır. Mirasbırakanın kendi ehliyetsizliğini sağlığında ileri sürmesi ve sonradan ehliyet kazanmasının önceki tasarrufa etkisi, vasiyetnamenin geri alınabilirliği ile miras sözleşmesinin bağlayıcılığı gözetilerek ele alınmıştır. Miras sözleşmesinin ölüme bağlı tasarrufta bulunmayan tarafına uygulanacak ehliyet ve hükümsüzlük kuralları da ayrıca değerlendirilmiştir. Çalışma boyunca, mirasbırakanın korunması ile tasarruf özgürlüğü arasındaki dengenin nasıl kurulacağına cevap aranmıştır. Ehliyet incelemesinin, mirasbırakan adına daha uygun bir paylaşım belirleme aracına dönüşmemesi gerektiği savunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ölüme bağlı tasarruf ehliyeti, ayırt etme gücü, vasiyetname, miras sözleşmesi, iptal davası.

ABSTRACT

Whether a testator had the requisite capacity when expressing their final wishes is often examined in a dispute arising after their death. As the testator can no longer offer an explanation, establishing their condition at the time of the disposition becomes more difficult. This study examines the capacity requirements for wills and inheritance contracts and the legal consequences of incapacity in light of Turkish and Swiss legal scholarship and case law. Particular attention is given to how medical findings should be assessed in relation to the specific disposition when determining and proving capacity of judgement. The analysis of the consequences of incapacity extends beyond actions for annulment brought after death. It also addresses the testator's ability to invoke their own incapacity during their lifetime and the effect of subsequently acquiring capacity on an earlier disposition, taking account of the revocability of wills and the binding nature of inheritance contracts. The rules on capacity and invalidity applicable to a party to an inheritance contract who makes no disposition upon death are examined separately. Throughout the study, the central question is how to balance the protection of the testator with their freedom of disposition. The study argues that an assessment of capacity should not become a means of devising a more suitable distribution of the estate on the testator's behalf.

Keywords: Capacity to make dispositions upon death, capacity of judgement, will, inheritance contract, action for annulment.